

بررسی و تعیین مولفه‌های اثر گذار در تایید و چاپ مقالات علمی و پژوهشی (مورد: مقالات چاپ شده در نشریات علوم جغرافیایی)

رستم صابری فر

دانشیار دانشگاه پیام نور ایران، saberifar@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۷/۲/۱۷ تاریخ پذیرش: ۹۷/۶/۱۸

چکیده:

هدف: هدف این بررسی آن بود که نشان دهد کدام مولفه‌ها در تایید و چاپ مقالات علمی و پژوهشی در نشریات جغرافیایی موثر واقع می‌شود. به این منظور با استفاده از هشت معیار اساسی مورد تاکید در کتب روش تحقیق، مقالات ارسالی به این نشریات مورد بررسی قرار گرفت.

روش پژوهش: در این بررسی، با شیوه اسنادی، کتابخانه‌ای و میدانی، ۳۷۰ مقاله از ۲۷ نشریه علمی و پژوهشی انتخاب و توسط ۶۰ نفر متخصص، مورد تحلیل قرار گرفته‌است. داده‌های به دست آمده با استفاده از نرم افزار SPSS و با بهره‌گیری از مدل‌های مختلف به خصوص همبستگی، رگرسیون چند متغیره و ... تجزیه و تحلیل شده‌اند.

یافته‌ها: نتایج بیانگر آن است که به جز نمونه‌های نادر و استثنایی، تنها مقالاتی فرصت انتشار پیدا کرده‌اند که دارای عنوان مناسب، مقدمه جامع، مواد و روش‌های هماهنگ با نوع بررسی و نتایج و بحث مستدل و ساختارمند بوده‌اند.

نتیجه‌گیری: نتایج این بررسی نشان داد که مجلات مورد اشاره، تنها مقالاتی را مورد تایید قرار داده و چاپ نموده‌اند که معیارهای هشتمانه مقاله نویسی را رعایت کرده‌اند.

واژه‌های کلیدی: مقالات علمی، مجلات معتبر، تایید و چاپ، روش تحقیق.

مقدمه

هدف اصلی از آموزش در دوره تحصیلات تکمیلی، تربیت افراد پژوهشگری است که بتوانند از این طریق، مشکلات و معضلات اجتماعی، اقتصادی، فنی و ... را شناسایی کرده و راه حل های مناسب با آن را ارائه نمایند. نکته بسیار مهم در این بین، زبانی است که این محققان برای بیان یافته ها و دستاوردهای علمی خود به کار می گیرند تا ضمن انتقال ماحصل تجربیات خود به جامعه، بتوانند با سایر همکاران خود در اقصی نقاط جهان ارتباط برقرار نمایند. از آنجا که یگانه راهکار ممکن برای تبادل اطلاعات و دستاوردها، تسلط به فن نگارش علمی و فنی است، اولین مهارتی که دانشجویان دوران تحصیلات تکمیلی ناچارند به آن دست پیدا نمایند، نگارش مقالات علمی و پژوهشی است (صابری فر، ۱۳۸۶). نگارش مقالات علمی علاوه بر الزامات اداری و دانشگاهی، باعث می شود منزلت اجتماعی و شهرت علمی نویسنده در جامعه (حافظ نیا، ۱۳۸۱، ۳۰۲)، ارتقا پیدا نماید. با این وجود، اغلب کسانی که به این دوره ها وارد شده و در نهایت از آن فارغ التحصیل می گردند، این مهارت را به خوبی کسب نکرده و چون اغلب ناچارند مقاله و پایان نامه تهیه کنند، با مشکلات زیادی مواجه می شوند. این مشکل نه تنها هزینه های مادی و معنوی فراوانی به همراه دارد (جاوری و صابری فر، ۱۳۹۵، ۱۵۴)، بلکه باعث می شود دانشگاه های و موسسات آموزش عالی به اهداف تعریف شده خود دست پیدا نکرده و یا لاقابل به دلیل آورده اندک، مورد انتقاد مسئولین قرار گیرند. این در حالی است که بسیاری از دانشجویان عدم چاپ مقاله و یا تحقیق خود را در مجلات معتبر، به دلیل وجود باند بازی و رانت خواری در این گونه مجلات می دانند و صداقت و اعتبار علمی این گونه مجلات را مورد تردید قرار می دهند. به همین منظور، فعالیت های گسترده ای در همین ارتباط به انجام رسیده است تا از آن طریق نویسندگان و پژوهشگران بتوانند با کمترین مشکل تحقیقات خود را به سایرین معرفی نمایند (بنکر^۱، ۲۰۱۷). اما به دلیل آن که در همه حرفه ها، گروهی قصد دارند به شیوه ای بدون زحمت، منافعی را کسب نمایند، روش هایی برای جلوگیری از به ثمر رسیدن این گونه تلاش های کج اندیشانه به انجام رسیده است که نمونه ای از

آنها، انجام داوری های سخت گیرانه و همچنین تدوین معیارهای اصولی و عملی می باشد (کرنر^۲، ۲۰۰۹). با این وجود، هنوز هم تردیدهایی در این ارتباط مطرح می باشد و از آنجا که تاکنون در این زمینه تلاش چندانی صورت نپذیرفته و این سوال اساسی بی پاسخ گذاشته شده است، این نوشته در نظر دارد، برخی از ابهامات در این ارتباط را پاسخ گوید و معیارها و مولفه های اصلی که باعث چاپ مقالات در این گونه مجلات می شود را مورد بررسی و تحلیل قرار دهد. به طوری که از این طریق، دانشجویان با پیروی از این اصول، بتوانند نسبت به چاپ مقالات خود اقدام کرده و نتایج تحقیقات خود را به مخاطبان واقعی برسانند.

در دنیایی که ضرورت کسب مدرک و عنوان، بی داد می کند، تسهیلات لازم برای اخذ مدرک فراهم آمده است. همین شرایط، باعث شده است گروه زیادی به طبقات دارای مدارک بالا به خصوص دکتری و کارشناسی ارشد، وارد شوند. در نتیجه، گروه های قدیمی تر (و یا لاقابل کسانی که این عنوان را با آداب و رسوم دقیق تر و کامل تری به دست آورده اند) را به این فکر انداخته است تا خود را با مشخصه کامل تری به جامعه معرفی نمایند (حافظ نیا، ۱۳۸۱). این تفکر به بروز ایده "انتشار و یا انحطاط" منجر شده است (حیبی و دیگران، ۱۳۸۷: ۴). به این معنا که کسانی که نسبت به تالیف کتاب و مقاله اقدام می کنند، در صحنه های علمی ماندگارند و بقیه به خودی خود از این وادی طرد خواهند شد. با وجود آن که این روند سالهاست که در کشورهای غربی و آمریکا مطرح بوده و تنها مقالاتی فرصت انتشار پیدا می کنند که مشکلی از مسائل جامعه را مرتفع نمایند (پارادیز^۳، ۲۰۱۶)، در ایران تنها در سال های اخیر است که اندکی به تحقیقات مسئله محور توجه می شود (مهرشاهی، ۱۳۸۲). حال آن که رقابت بین المللی در نوآوری، هسته مرکزی مطالعات و سیاست گذاری های بازارگرا گردیده است (داجسن^۴، ۲۰۱۵) و به همین دلیل، کشورهایی که به این سو حرکت نکنند، جایگاهی در بین تولید کنندگان علم نخواهند داشت.

در واقع، زمانی که پژوهشگری یافته های نظری و مبانی تئوریک را در عالم واقعی به کار می برد (علیجانی، ۱۳۷۴)،

2. Korner
3. Paradis
4. Dodgson

1. Banks

شده بود، بررسی کردند و در ادامه افراد دیگری به این وادی وارد شدند (علیجانی، ۱۳۹۰). اما آنچه که در سال‌های اخیر مورد توجه قرار گرفته است، چگونگی انجام پژوهش و شیوه انتشار نتایج آن‌ها است. اصولاً برای نوشتن و ارائه مقالات علمی و پژوهشی، راهکارهای متعددی در نوشته‌ها و کتب روش تحقیق ارائه شده است. شاید به همین دلیل است که در ایران قریب به ۱۰۰ نسخه از انواع کتب و مقالات روش تحقیق و فن مقاله نویسی تهیه و چاپ شده است که برخی از مهم‌ترین آن‌ها در حوزه علوم جغرافیایی تنها در دو دهه اخیر در جدول شماره ۱ و ۲، ارائه شده است.

می‌توان ادعا نمود که وی دانش را از سطح آگاهی و اطلاع بالاتر برده و قادر است آن‌ها را به مرحله عمل وارد نموده و از یافته‌های و اطلاعات قبلی، ایده و تفکری جدید خلق نماید. به همین دلیل، عنوان شده است که تحقیقات تجربی اجتماعی شامل آن بخش از احکام نظری می‌شود که بتوان آن‌ها را در تجربیات عینی مورد آزمایش قرار داد (اتسلندر، ۱۳۷۵، ۱۷).

به هر حال، تحلیل و بررسی روندهای انتشار و صحت و دقت در انتخاب این گونه بررسی‌ها، از قدیم‌الایام مورد توجه جامعه بوده است. به طوری که برخی سابقه این مهم را به سال ۱۹۱۷ میلادی می‌دانند. به عقیده این گروه، ابتدا کول و ایلس مدارک مربوط به رشته آناتومی را که بین سال‌های ۱۵۴۳ تا ۱۸۶۰ منتشر

جدول ۱. کتب انتشار یافته در حوزه روش تحقیق و مقاله نویسی در بیست سال اخیر

نام اثر	نویسنده	سال انتشار	نام اثر	نویسنده	سال انتشار
کاربرد جغرافیا در روش تحقیق شهر و روستا	فرید	۱۳۷۱	روش تحقیق در جغرافیا	مطیعی	۱۳۷۱
روش تحقیق در جغرافیا	آیتی	۱۳۷۳	پژوهش میدانی در جغرافیا	علیجانی	۱۳۷۴
مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی	حافظ‌نیا	۱۳۷۷	درآمدی بر پژوهش‌های علمی در جغرافیا	مولازاده	۱۳۷۷
فلسفه روش شناسی تحقیق علمی در جغرافیا	بهنروز	۱۳۷۸	مقدمه‌ای بر روش تحقیق در جغرافیا	صابری‌فر	۱۳۸۴
راهنمای نگارش مقالات ISI با روش APA	فرج‌پور	۱۳۹۲	روش تحقیق در جغرافیا	جاوری و صابری‌فر	۱۳۹۵
نگارش و ارائه در انگلیسی	یانگ	۲۰۰۶	چگونگی نگارش و ارائه مقالات علمی	گوستاوی	۲۰۰۸
راهنمای انتشار مقاله علمی	کارنر	۲۰۰۹	ای پی ای راهنمای آماده سازی مقالات	کالی	۲۰۱۰
راهنمای ام. آی. تی برای مرادوات علمی و مهندسی	پارادایز	۲۰۱۶	راهنمای نگارش مقاله تحقیقی	بنکز	۲۰۱۷

جدول ۲. مقالات انتشار یافته در حوزه روش تحقیق و مقاله نویسی در بیست سال اخیر

نام اثر	نویسنده	سال انتشار	نام اثر	نویسنده	سال انتشار
کارنامه هفت ساله رشد آموزش جغرافیا	برزگران	۱۳۷۲	روش تهیه پروژه جغرافیایی	رضایی مقدم	۱۳۷۴
بررسی تحلیلی مقالات نشریه رشد آموزش جغرافیا	مهرشاهی	۱۳۷۴	تحلیل استنادی مقالات نویسندگان ایرانی در پایگاه اطلاعاتی SSCI	اصلانی‌نیا و دیگران	۱۳۸۸
ارزیابی کمی و کیفی مقاله‌های فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی طی دوره ۱۰ ساله	موحد و ایزدی	۱۳۸۹			

نوآورانه و جدید و نهایتاً پر مخاطب بوده و یا خوانندگان زیادی را به سوی خود جلب نماید. با این وجود، اغلب نویسندگان جوان، موضوعاتی را مورد توجه قرار می‌دهند که نامناسب، تکراری و قدیمی بوده و بیش از آن که مسئله محور باشند؛ موضوع محور هستند (صابری‌فر، ۱۳۸۶). برای رفع این نقیصه،

اگر چه هیچ یک از این تحقیقات به صورت مستقیم به موضوع مولفه‌های موثر در تایید و چاپ مقالات اشاره نداشته‌اند، اما همگی به انسجام و ساختارمندی و موضوع مناسب مقالات چاپ شده اذعان داشته‌اند. موضوع مناسب در اینجا موضوعی است که حداقل سه خصیصه اساسی را مد نظر دارد: اختصاصی،

ده بخش اصلی یعنی مشخصات مقاله؛ چکیده، مقدمه، اطلاعات و داده‌ها، نتیجه‌گیری، شناسایی و تصدیق، منابع و در مواردی ضمايم می‌باشد (حافظ‌نیا، ۱۳۸۹، ۳۰۵).

مد نظر داشتن این بخش‌ها و آشنایی با ساختارها و چارچوب‌هایی که هر مجله برای چاپ و انتشار مقالات در نظر می‌گیرد، در پذیرش و چاپ مقالات از عناصر اصلی و مهم به حساب می‌آید که با رعایت اختصاص در این بخش فقط عناصر اصلی تشریح شده تا همین عوامل نیز در بخش تحلیل مورد استفاده قرار گیرد:

عنوان^۱: یکی از مهم‌ترین عناصر مقالات علمی عنوان است. اهمیت این موضوع از آنجا ناشی می‌شود که ممکن است هزاران نفر عنوان مقاله را بخوانند و عده کمی از آنها رغبت پیدا نمایند که کل مقاله را مطالعه نمایند (بنکر، ۲۰۱۷، ۱۳). معمولاً برای انتخاب عنوان برخی از تاثیر یک متغیر مستقل بر یک متغیر وابسته در جمعیت معین استفاده می‌کنند. گروهی نیز استفاده از سوال را برای عنوان مقاله ترجیح می‌دهند. برخی نیز در عنوان، پاسخ سوال اصلی مطالعه را می‌دهند که هر یک از این موارد، تنگناها و مشکلات خاص خود را دارد و به همین دلیل، باید توجه داشت که عنوان، قبل از هر چیز ساده، قابل فهم، اختصاصی، جذاب، در برگیرنده واژگان، مختصر و فاقد کلمات اضافه باشد. برخی نیز عناوین دقیق و قابل پذیرش را آنهایی می‌دانند که حداکثر سی کلمه داشته باشد. نمونه‌ای از عنوان‌های دقیق و جذاب را می‌توان در مقاله تحلیل و سنجش سطوح برخورداری شهری، موردشناسی: شهر مشهد (ابراهیم‌زاده و دیگران، ۱۳۸۸)، مشاهده نمود.

مقدمه^۲: مقدمه در حکم نقشه راه برای خواننده است. هدف اصلی از مقدمه پاسخ به این سوال است که چرا پژوهش انجام شده است. بسیاری اعتقاد دارند، اکثر داوران در مجلات علمی تصمیم خود را برای رد و یا قبول مقاله عمدتاً بعد از مطالعه مقدمه می‌گیرند (حبیبی و دیگران، ۱۳۸۷، ۴۸). به همین دلیل، اگر نیمی از وقت خود را صرف نوشتن مقدمه کنیم، کار بیهوده‌ای انجام نداده‌ایم. در اولین جمله مقدمه باید انگیزه لازم برای مطالعه آن را

توصیه‌های متعددی به خوانندگان شده است که برخی از مهم‌ترین آنها عبارتند از (نگاه کنید به حافظ‌نیا، ۱۳۸۱؛ علیجانی، ۱۳۷۴؛ جاوری و صابری‌فر، ۱۳۹۵؛ حبیبی و دیگران، ۱۳۸۷):

۱. فعالیت در یک حوزه تخصصی و دنبال کردن یک مسیر تخصصی ویژه؛
۲. مطالعه مستمر و مداوم برای به روز شدن اطلاعات و شناخت خلاءهای علمی و به خصوص شناخت ساختار مقالات و ادبیات مقاله نویسی؛
۳. تمرین مداوم نوشتن برای تقویت مهارت نگارش و ورزیدگی در نویسندگی به طوری که در نهایت فرد بتواند با کمترین تلاش و سردرگمی، مطالب علمی خود را در حداقل زمان، به رشته تحریر در آورد؛
۴. مشورت و گفتگو با صاحب نظران و پیسکسوتان حوزه تخصصی خود به طوری که از این طریق با فراز و نشیب های علمی به طور کامل آشنا گردد؛
۵. استفاده از مقالات مشابه به خصوص در بخش‌هایی که در اغلب مقالات مشترک و همانند می‌باشد. مثل بخش روش تحقیق و یا تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده و
۶. علاقمندی به کار و در نظر داشتن هدف و مقصد نهایی. به طوری که در طی کار خسته و مایوس نشده و تا حصول به نتیجه نهایی ثابت قدم باقی بماند.

وقتی نویسنده توصیه‌های فوق را مد نظر قرار داد، باید بداند که چه نوع مقاله‌ای تهیه کرده و به دنبال چه مجله‌ای می‌باشد. در کتب روش تحقیق، انواع مقالات از دو مورد پژوهشی و مطالعاتی-ترویجی (حافظ‌نیا، ۱۳۸۹، ۳۰۳) تا پنج مورد یعنی پژوهشی، مروری، گزارش کوتاه، نامه به سردبیر و سایر مقالات (حبیبی و دیگران، ۱۳۸۷، ۱۶۱-۱۲۷) متفاوت اعلام شده است. داشتن درک درست از مقاله و آشنایی با مجلاتی که نوع به خصوصی از مقالات را پذیرش می‌کنند، در تایید و چاپ مقالات بسیار مهم ارزیابی شده است. چرا که هر کدام از این مقالات الزامات و ضرورت‌های خاص خود را دارند. به عنوان مثال، مقالات خارجی که در مجموعه ISI نمایه می‌شوند (ماپور و ناب، ۱۳۷۳، ۲۷)، چهار بخش اصلی یعنی مقدمه، مواد و روش‌ها، نتایج و بحث دارند. حال آن که این بخش‌ها در مجلات ایرانی،

1. Title

2. Introduction

نتایج به دست آمده دفاع شود و اگر تناقضی میان یافته‌ها وجود دارد و یا یافته غیر منتظره‌ای به دست آمده، توجیه شود (گاستیوا، ۲۰۰۸). سپس محدودیت‌های مطالعه تشریح شود و بلاخره پس از بیان اهمیت یافته‌ها و تاکید بر جدید بودن نتایج، پیشنهاداتی برای پژوهش‌های آتی ارائه گردد. نگاهی به مقاله "تحلیل مدیریت ریسک و بحران مخاطرات محیطی و محیط زیست استان لرستان" (نگارش و یاری، ۱۳۹۲)، نشان می‌دهد که نویسندگان سعی داشته‌اند بخش زیادی از این اجزا را در مقاله خود رعایت نمایند.

منابع و مآخذ^۴: در مرجع نگاری، روش‌های مختلفی مطرح است. اما صرف نظر از جزئیات، همگی از سبک نسبتاً یکسانی استفاده می‌کنند. در مورد شیوه نوشتن این بخش هر مجله دستورالعملی ارائه می‌دهد که ممکن است با دیگران اندکی متفاوت باشد، اما همگی در کلیات مشترک هستند. امروزه با معرفی نرم افزارهای مخصوص مرجع نگاری^۵، نوشتن این بخش بسیار آسان‌تر شده و به خصوص در مقالات انگلیسی زبان تغییرات مورد نظر یک مجله نسبت به دیگری، در چند ثانیه امکان پذیر است (حبیبی، ۱۳۸۷، ۱۰۶). اما آنچه در مقالات فارسی مورد تاکید است، استفاده توأمان از منابع انگلیسی و فارسی و رعایت تازگی منابع مورد استفاده و کثرت منابع می‌باشد. این اصول در مقاله دکتر حافظ‌نیا تحت عنوان "رویکردی جدید به تاریخ پیدایش و بنیان‌گذاری جغرافیای سیاسی در جهان (۱۳۹۳)"، به خوبی رعایت شده‌است.

البته عوامل و مولفه‌های دیگری نیز در این بین وجود دارد که به دلیل نقش بسیار کم‌رنگ آنها و این که تعداد معدودی از نویسندگان به آن توجه نموده‌اند، از ذکر آنها خودداری شده‌است. به هر حال، از آنجا که تاکنون هیچ یک از محققان به این عوامل در یک بررسی توجه نکرده‌اند و به همین دلیل، گردآوری این مولفه‌ها در یک بررسی و بهره‌گیری از نمونه‌های واقعی از مقالات چاپ شده، ضرورتی بود که نویسنده را به انجام این تحقیق رهنمون ساخت.

در خواننده ایجاد نمایم. معمولاً در این جمله موضوع اصلی مقاله ارائه می‌گردد. در ادامه باید ارائه زمینه و دیدگاهی در باره موضوع و اهمیت آن مطرح شود. اگر قرار نیست که بخش جداگانه‌ای به عنوان پیشینه نظری بیان شود، باید مرور کوتاهی بر متون عملی موجود و بیان منطبق منجر به پژوهش به خواننده ارائه گردد. معمولاً سیر مطالب در مقدمه از عام به خاص است. در همین بخش نویسنده باید مشخص سازد که نوشته وی به مطالب قبلی چه مواردی را اضافه خواهد کرد. با وجود رعایت اختصار در مقدمه باید توجه داشت که تمام اجزا و مولفه‌های مقدمه به طور کامل تشریح شود. در مجموع می‌توان گفت، مقدمه باید قریب به یک ششم تا یک هفتم مقاله را به خود اختصاص دهد. با این وجود، باید به ساختار و شیوه نوشتاری هر مجله نیز توجه نمود. این ساختار در مقاله "تعیین شکاف کیفیت خدمات در شهرداری‌ها" (صابری‌فر، ۱۳۹۲)، به خوبی مشاهده می‌شود.

روش تحقیق یا مواد و روش‌ها^۱: در این بخش باید چهار عنصر اصلی یعنی طرح مطالعه، نمونه‌ها، اندازه‌گیری‌ها و نحوه تجزیه و تحلیل (صابری‌فر، ۱۳۹۶) به نحوی ارائه شود که سایر محققین بتوانند مطالعه ما را عیناً و بدون اشکال بازسازی نمایند. در این بخش، معمولاً از افعال مجهول استفاده می‌شود. این شرایط را در مقاله "تحلیل زمانی و مکانی رویدادهای بارشی سواحل جنوبی خزر"^۲، (غیور، ۱۳۹۰) به خوبی مشاهده می‌کنیم.

یافته‌ها^۳: در این بخش، چهار عنصر اساسی معرفی می‌گردد. ابتدا توصیف نمونه مورد مطالعه؛ دوم، تحلیل‌های تک متغیره، یعنی چه مطلبی در چه تعدادی از شرکت کنندگان صدق می‌کند؟ سوم، ارتباط بین متغیرهای پیامد (و توصیف چگونه است یا همان تحلیل‌های دو متغیره) و چهارم، تحلیل‌های چند متغیره، یا بیان یافته‌ها با در نظر گرفتن محدودش کننده‌ها و اصلاح کننده‌های اثر. این شرایط را در مقاله "تحلیل نظریات فارابی و کاربرد آن در باب مشارکت شهروندی" (پوراحمد و دیگران، ۱۳۹۱) مشاهده می‌کنیم.

بحث^۴: این قسمت در هفت اصل کلی خلاصه می‌شود. در ابتدا باید سوالات مطرح شده در پژوهش پاسخ گفته شود، در ادامه از

1. Material and Methods

2. Results

3. Discussion

4. Endnote or Rreference Manager

5. Results

روش پژوهش

برای مطالعه عوامل موثر در تایید و چاپ مقالات علمی و پژوهشی از روش تحقیق توصیفی-تحلیلی استفاده شده است. در مبحث مقایسه برخی از متغیرها نیز شیوه پس رویدادی بکار گرفته شد. جامعه آماری این پژوهش تمامی مقالاتی بود که در ۲۷ مجله در ارتباط با علوم جغرافیایی به چاپ رسیده بود. به این منظور بدون توجه به دوره زمانی مقالات و بر اساس روش کوکران، از هر مجلات ۵ مقاله به صورت تصادفی انتخاب گردید و بر اساس ملاک های ارائه شده در بخش مبانی نظری، مورد ارزیابی قرار گرفت. به این منظور مقالات انتخاب شده در اختیار گروه ارزیاب و متخصصین در رشته های مرتبط قرار گرفته و در نهایت معدل نظریات آنها به عنوان اطلاعات نهایی وارد مدل شده است. بنابراین ۱۳۵ مقاله انتخاب و توسط ۶۰ نفر (هر مقاله حداقل توسط سه نفر) ارزیابی شده و اطلاعات نهایی به دست آمده است.

به منظور تهیه چک لیست ارزیابی، ابتدا متغیرهای موثر در این ارتباط آنچه در مبانی نظر بیان گردید، تعیین شد. به این طریق مجموعه ای در حد ۶۰ مولفه و شاخص به دست آمد که حدود ۴۵ مولفه از آنها در ۸ بخش اصلی مقالات علمی و پژوهشی قابل طبقه بندی بود. سایر مولفه ها بعد از ارزیابی اولیه مقالات، به دلیل فراوانی اندک و اثر بسیار ناچیز و قابل اغماض آنها در تایید و یا رد مقالات، از این مجموعه حذف شد. به هر حال، پس از آزمون اولیه و سنجش روایی و پایایی ابزار گردآوری اطلاعات با استفاده از ۱۰ درصد از نمونه واقعی، چک لیست نهایی منتشر گردید و در اختیار ارزیابان قرار گرفت. بدین ترتیب که ابزارهای اندازه گیری در اختیار ۱۰ نفر از متخصصان در زمینه ی تحقیق و ۱۰ نفر از اساتید دانشگاهی در رشته های مرتبط قرار گرفته و از آنان خواسته شد تا پس از مطالعه پرسشنامه ها، نظرات خود را در مورد روایی آنها اعلام نمایند. پس از جمع آوری اظهار نظرهای اعلام شده و اصلاح برخی از سوالات بر اساس نظر خبرگان، پرسشنامه نهایی شده، مورد استفاده قرار گرفت. با توجه به مقدار ضریب آلفای محاسبه شده در حد ۰/۷۳، می توان ادعا نمود که پرسشنامه های طراحی شده از میزان پایایی مناسبی برخوردار می باشند. در تحلیل نهایی نیز از روش آمار استنباطی به خصوص همبستگی، رگرسیون چند متغیره و ... با کمک نرم افزار SPSS

استفاده شده است. برای انجام آزمون نرمالیتی از روش کولموگروف-اسمیرنوف که یک روش ناپارامتری است استفاده شد. بر اساس نتایج و ضریب به دست آمده، داده ها از توزیع نرمال برخوردار بود.

سوال اصلی این تحقیق آن بود که چه عواملی در تایید و چاپ مقالات منتشره در طی دوره زمانی مورد مطالعه، موثر بوده و اصولاً کدام معیارها نقش اساسی تری بر عهده داشته اند؟

همان طور که اعلام شد، مجموع مقالات مورد بررسی در این تحقیق، ۱۳۵ مقاله انتخابی از ۲۷ مجله مختلف بود که توسط ۶۰ نفر اعضای هیات علمی و متخصصین مربوطه مورد ارزیابی قرار گرفت. ارزیابان انتخابی دارای مدرک کارشناسی ارشد و دکتری مرتبط بودند. متوسط سن ارزیابان ۳۲ سال بود که اکثریت آنها (۴۷ نفر)، مرد و بقیه زن بودند. ۳۵ نفر از این افراد در دانشگاه و موسسات آموزش عالی دولتی، ۱۵ نفر در دانشگاه های آزاد و غیر انتفاعی و سایرین در موسسات و ادارات دیگر به عنوان عضو هیات علمی-پژوهشی مشغول به کار بودند. مشخصه اصلی موثر در انتخاب این افراد علاوه بر تخصص در زمینه مقالات مورد داوری، داشتن حداقل یک مقاله چاپ شده و سابقه انجام داوری بود. داده های گردآوری شده در ارتباط با ارزیابی مقالات نشان می دهد که مولفه اصلی مورد نظر داوران مجموعاً ۶۰ مورد بوده که تنها ۴۵ مورد از آنها در ارزیابی مقالات توسط داوران مورد تاکید بوده و سایر مولفه ها چندان جدی نبوده و تنها توسط یک تا سه نفر به عنوان معیار ارزیابی مورد تاکید بوده است. به عنوان مثال، برخی از داوران عنوان و دانشگاه محل فعالیت محقق را به عنوان معیار مد نظر داشته اند و آن را در بررسی اکتشافی به عنوان یک معیار ارائه کردند که در عمل چندان مورد توجه نبود. برخی از صاحب نظران مبادله مقاله بین نشریات را مد نظر داشتند (یعنی سردبیر یک مجله مقاله ای را از مسئولین مجله دیگر به چاپ می رساند و طرف مقابل نیز این عمل را جبران می کند). با وجود آن که برخی از آمارهای ارائه شده توسط ارزیابان این ظن را مطرح می ساخت، اما بررسی های موجود رابطه بین مقالات چاپ شده در مجلات مورد ادعا را از نظر آماری معنادار نشان نمی داد. حداقل با آمار و اطلاعات ارائه شده در حال حاضر نمی توان این فرضیه را مورد آزمون قرار داد. حتی تعداد مقالات معرفی شده به

بخش قابل ملاحظه‌ای از معیارهای موثر در تدوین مقالات علمی و پژوهشی معرفی شده در بخش مبانی نظری را رعایت نموده‌اند. در این بین، تقریباً تمامی نشریات سعی داشته‌اند مقالات واصله را بر اساس معیارهای معتبر و متداول ارزیابی نموده و نسبت به چاپ آنها اقدام نمایند. به طوری که وقتی ارتباط رعایت معیارهای معتبر در اجزای اصلی مقالات مورد بررسی قرار گرفت، با انتخاب به عنوان مقاله مناسب، معنی دار بود (جدول ۳). برای رفع این شبهه، برخی از مقالاتی که بر اساس نظر ارزیابان در هر بخش از عناصر اصلی مقالات علمی در صدر قرار گرفته بود، به عنوان نمونه در بخش مبانی نظری معرفی شد.

این منظور هم بسیار اندک بود. با این وجود، نوع مقالات و افرادی که در یک مجله خاص دارای مقاله بوده و از فقدان چاپ مقالات برخی از افراد صاحب نام در یک مجله به خصوص، این احساس را مطرح می‌کرد، اگر تحقیق مستقلی در این زمینه انجام شود، جالب به نظر می‌رسد. به هر حال و با توجه به اطلاعات گردآوری شده در این تحقیق، نمی‌توان ادعای برخی از افراد که چاپ و انتشار مقالات را ناشی از باند و باند بازی در مجلات می‌دانند، تایید نمود. چرا که بررسی آماری انجام شده با داده‌های موجود نشان می‌دهد که چاپ مقالات به صورت تصادفی صورت نگرفته و تمام و یا اکثر قریب به اتفاق آن‌ها، حداقل

جدول ۳. ضریب همبستگی متغیرهای هشتم با چاپ مقالات (سطح معنی داری ۰/۰۰۰)

ردیف	متغیر تاثیر گذار	ضریب همبستگی
۱	روش تحقیق	۰/۷۵
۲	یافته‌ها	۰/۷۳
۳	مقدمه	۰/۷۲
۴	بحث	۰/۴۱
۵	عنوان	۰/۳۸
۶	چکیده	۰/۳۶
۷	منابع	۰/۳۲
۸	حجم و شیوه نگارش	۰/۲۸

هر یک از آنها مطلبی بیان نمی‌کرد. به همین منظور و برای مشخص شدن سهم هر یک از این متغیرها از مقادیر استاندارد شده Beta استفاده شده است. نتایج مربوط به این بخش در جدول شماره ۴ ارائه شده است. همان‌طور که از این جدول مشخص می‌گردد، ۵۵ درصد از دریافت معیارهای پذیرش مربوط به متغیر روش تحقیق است. متغیرهای یافته‌ها و بحث، هر یک با ۴۸/۵ درصد در جایگاه بعدی قرار دارند و ۴۰/۷ درصد از این امکان توسط تدوین و ارائه بخش بحث مقاله، ۳۸ درصد به وسیله توجه به عنوان، ۳۶/۹ درصد از طریق چکیده، ۳۲ درصد با منابع قابل دفاع و ۲۸ درصد با متغیر حجم و شیوه نگارش تبیین می‌شوند. با توجه به این که عوامل و متغیرهای دیگری نیز وجود دارند که در این مدل وارد نشده‌اند، اما در امکان تایید و چاپ مقالات ارسالی موثر واقع می‌شود، جدول شماره ۵، تهیه و تنظیم شده است. هدف

نتایج به دست آمده از تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که بین نگارش روش تحقیق مناسب و مرتبط با موضوع مقاله و امکان چاپ آن رابطه معنی دار قوی وجود دارد و ضریب همبستگی محاسبه شده به مقدار ۰/۷۵، نشانگر آن است که ارتباط قوی و مثبتی بین این دو عامل وجود دارد. این وضعیت در رابطه یافته‌ها مناسب نیز مشاهده می‌شود. به طوری که ضریب همبستگی محاسبه شده برای این بخش ۰/۷۳ می‌باشد. برای مقدمه کامل، ضریب همبستگی ۰/۷۲ محاسبه شده است. ارائه بحث دقیق و نظام یافته مبتنی بر اصول علمی و انتخاب عنوان مناسب و جذاب، نیز ضریب همبستگی به ترتیب ۰/۴۱ و ۰/۳۸ را به نمایش می‌گذارند. این مقدار برای سه بخش بعدی نیز به ترتیب ۰/۳۶، ۰/۳۲ و ۰/۲۸ می‌باشد. جدول شماره ۳، با وجود آن که میزان همبستگی متغیرها را با امکان چاپ نشان می‌داد، اما در ارتباط با تعیین اهمیت نسبی

دستورالعمل های مجلات در ارتباط با تعداد صفحات و کلمات مقاله تهیه شده مربوط می باشد. با ورود عامل بهره گیری از منابع مناسب و کافی، این میزان به ۳۴ درصد افزایش پیدا می کند. وقتی متغیر ارائه بحث منسجم و علمی به مدل اضافه می شود، مشخص می گردد که در صورت مد نظر قرار دادن این سه متغیر، احتمال تایید به ۳۹ درصد افزایش پیدا می کند.

از تهیه این جدول آن است که مشخص گردد در مجموع متغیرهای وارده شده در مدل، چه میزان از اثر بخشی را تعیین می کنند. بر اساس اطلاعات وارد شده در این مدل، عوامل مورد نظر در مجموع قریب به ۶۵ درصد از عوامل موثر در تایید و چاپ مقالات علمی را تبیین می کنند. اطلاعات ارائه شده نشان می دهد ۲۶ درصد این شرایط به ویژگی های نگارشی و رعایت

جدول ۴. تحلیل رگرسیون چند متغیره و جایگاه هر یک از متغیرها در تایید مقالات.

مقدار t	ضریب متغیر	خطای استاندارد	ضریب Beta	نام متغیر
۱۰/۸۸	۱۰/۵۱	۰/۷۰	۰/۵۵	روش تحقیق
۱۰/۵۵	۰/۵۸	۰/۰۸	۰/۴۸	یافته ها
۱۰/۴۱	۰/۵۶	۰/۰۷	۰/۴۸	مقدمه
۱۰/۱۲	۰/۵۴	۰/۰۸	۰/۴۱	بحث
۱۰/۰۷	۰/۵۳	۰/۰۸	۰/۳۸	عنوان
۹/۷۱	۰/۵۲	۰/۸۲	۰/۳۶	چکیده
۸/۹۱	۰/۵۰	۰/۸۶	۰/۳۲	منابع
۷/۵۷	۰/۴۳	۰/۷۳	۰/۲۷	حجم و شیوه نگارش

مجموع، شش متغیر پیش گفته، ۵۴ درصد از احتمال تایید را تامین خواهند کرد. با ورود متغیر یافته ها مشخص شد که این هفت متغیر، ۵۷ درصد از احتمال تایید مقالات را افزایش داده و در نهایت با ورود آخرین متغیر یعنی ارائه روش تحقیق مناسب و مبتنی بر معیارهای تعیین شده، این میزان تا ۶۴ درصد افزایش می یابد.

در مرحله چهارم، متغیر مرتبط با تعیین عنوان مناسب، جذاب و مختصر به مدل وارد شد. با ورود این متغیر، مشخص گردید که چهار متغیر پیش گفته، ۴۴ درصد امکان تایید را فراهم می آورد. ورود متغیر بحث دقیق و کامل نشانگر آن بود که این متغیر به همراه چهار متغیر پیش از آن، احتمال تایید را تا ۵۰ درصد بالا می برد. ورود متغیر تهیه مقدمه کامل و دقیق در مرحله ششم انجام شد. یافته های به دست آمده در این مرحله نشان داد که در

جدول ۵. سهم مجموع متغیرهای وارد شده در مدل در تبیین امکان چاپ و تایید مقالات.

درصد تعیین کنندگی	خطای انحراف استاندارد	R^2 (تعدیل شده)	R^2	R	نام متغیر
۲۶	۴/۹۶	۰/۲۳۳	۰/۱۴۷	۰/۳۸۴	حجم و شیوه نگارش
۳۴	۶/۷۹	۰/۳۱۹	۰/۲۰۱	۰/۴۵۶	منابع
۳۹	۶/۲۵	۰/۳۴۰	۰/۴۷۳	۰/۴۸۸	چکیده
۴۴	۶/۰۶	۰/۳۷۰	۰/۲۸۰	۰/۵۲۹	عنوان
۵۰	۶/۰۱	۰/۳۹۸	۰/۲۶۰	۰/۵۱۰	بحث
۵۴	۵/۸۰	۰/۴۴۸	۰/۶۱۶	۰/۶۳۵	مقدمه
۵۷	۵/۵۸	۰/۴۷۷	۰/۳۲۱	۰/۵۶۷	یافته
۶۴	۴/۹۷	۰/۵۵۶	۰/۵۷۰	۰/۷۵۵	روش تحقیق

بحث و نتیجه گیری

یافته های ارائه شده در جداول ۱ تا ۳ نشان می دهد که عوامل وارد شده در مدل، بخش قابل ملاحظه ای از متغیرهای موثر در تایید و چاپ مقالات ارسال شده را تبیین می کنند. طبق این یافته ها، توجه به هشت متغیر اصلی نزدیک به ۶۵ درصد از عوامل موثر در تهیه و چاپ مقالات علمی و پژوهشی را تضمین خواهد کرد و نویسندگان با در نظر گرفتن این عوامل و متغیرها می توانند مطمئن باشند که مقاله آنها حداقل در یکی از نشریات معتبر به چاپ خواهد رسید. این نتیجه، با یافته های محققان چون حبیبی و دیگران (۱۳۸۷) و اصلانی نیا و دیگران (۱۳۸۸) هماهنگ می باشد. این در حالی است که محاسبه ضریب بتا برای این متغیرها نشان دهنده آن است که با یک واحد تغییر در متغیر اول (نگارش بخش روش تحقیق کامل و مناسب)، انحراف معیار متغیر وابسته یعنی امکان تایید و چاپ مقاله به مقدار ۰/۵۷ تغییر خواهد کرد. این یافته تا کنون توسط محققان دیگر، مورد آزمون قرار نگرفته است.

این مقدار برای متغیر یافته های دقیق و کامل و مقدمه مناسب با ساختار و یافته های به دست آمده، هر یک به مقدار ۰/۴۸ واحد می باشد. در برخی از تحقیقات از جمله کارهای فتاحی و دیگران (۱۳۹۰) به نوعی این یافته مورد تایید قرار گرفته و ساختار مقدمه مهم تشخیص داده شده است. ارائه زیر مجموعه بحث در مقاله که نتایج حاصله را به خوبی شرح داده و در عین حال از تکرار و بازنویسی آنچه در بخش های قبلی بیان شده است خودداری نماید، می تواند این تغییر را تا حد ۰/۴۱ واحد امکان پذیر نماید. انتخاب عنوان ساده، قابل فهم که در عین حال تخصصی و در برگیرنده واژگان کلیدی باشد، می تواند انحراف معیار متغیر وابسته را تا ۰/۳۸ واحد تغییر دهد. این میزان برای تهیه چکیده دقیق و مناسب و همچنین ارائه فهرست کامل و قابل قبولی از منابع و مآخذ مورد استفاده نیز به ترتیب ۰/۳۶ و ۰/۳۲ واحد می باشد. در نهایت، رعایت حجم مقاله و جلوگیری از طول و تفصیل زاید در مقاله نیز می تواند انحراف معیار متغیر وابسته را تا ۰/۲۷ واحد تغییر دهد. همان طور که از این یافته های مشخص می گردد، بالاترین تاثیر در بین عوامل ذکر شده مربوط به ارائه روش تحقیق مناسب و کامل است. نتیجه ای که توسط

پشوتنی زاده و همکاران نیز به نوعی بر آن تاکید شده است (۱۳۸۹)، (۴۵).

بررسی های انجام شده نشان می دهد که در طی سال های اخیر رشد کمی مقالات پژوهشگران ایرانی قابل ملاحظه بوده است. نکته مهم آن که این روند تنها در حوزه های جغرافیایی نبوده و در اغلب علوم این رشد چشمگیر بوده است. انتشار مجلات متعدد در ایران و همچنین افزایش مقالات پژوهشگران ایران در مجلات بین المللی همگی مویذ این ادعا می باشند (خاصه، ۱۳۸۹). اما نکته بسیار مهم آن است که توجه به ساختار های علمی نگارش، کمتر مورد نظر پژوهشگران بوده و همین امر باعث می شود که اما و اگرهایی از سوی این افراد در ارتباط با روندهای گزینش و انتشار مقالات مطرح گردد. این در حالی است که پژوهشی که بر اساس روش تحقیق صحیح و علمی به انجام رسیده باشد، نتایج آن را هیچ کس و در هیچ سطحی نمی تواند رد کند. در نتیجه نویسندگان مقالات علمی و پژوهشی باید به این بخش توجه ویژه ای نموده و بیشترین سعی خود را برای نگارش دقیق و علمی آن مصروف دارند. همان طور که در بخش های قبلی اعلام شد، ممکن است عوامل موثر دیگری هم در این بین وجود داشته باشد که با توجه به اطلاعات گردآوری شده در این تحقیق، از سطح معنی داری قابل قبولی برخوردار نبوده است تا وارد مدل گردد، اما با توجه به جمیع شرایط و تجربیات به دست آمده در این زمینه، این عوامل به قدری نیست که بتواند موجبات رد کامل مقاله در کلیه مجلات علمی و پژوهشی را فراهم آورد. به عنوان مثال، تجربه نویسندگان در تهیه و تدوین قریب به ۱۰۰ مقاله در داخل و خارج کشور نشان می دهد که ممکن است یک یا حتی چند مجله به دلیل نوع نگاه داوران و یا سیاست خاص حاکم بر یک مجله به خصوص، مقاله ای را رد نمایند، اما اگر این مقاله به شکل اصولی و علمی تهیه و تدوین شده باشد، بدون شک فرصت انتشار در سایر مجلات را به دست خواهد آورد (پارادایز، ۲۰۱۷). در واقع، نویسندگان جوان به جای این که در پی آن باشند که خود را به یک فرد و یا گروه برای چاپ مقالات علمی پیوند دهند، باید مهارت خود را در ارتباط با نویسندگی و پژوهشگری ارتقا بخشند. در نهایت، می توان گفت که تنها معیار، رعایت اصول علمی در تهیه و تنظیم مقالات است که برای همیشه چاپ

- و انتشار آنها را تضمین می کند و از طریق روابط و یا باند بازی تنها می توان یک و در نهایت دو مقاله را به چاپ رساند؛ آن هم به زودی مشخص می گردد و اعتبار علمی نویسنده و حتی کسانی که امکان چاپ آن را فراهم آورده اند؛ به مخاطره می اندازد.
- بدون شک نمی توان به طور کامل و با اطمینان، منکر وجود افراد سودجو و فرصت طلب در تعداد اندکی از مجلات علمی و پژوهشی شد، اما با توجه به اطلاعات به دست آمده در این تحقیق، می توان ادعا نمود که در مسائل علمی و حیطه های دانشگاهی، تعداد این افراد از اغلب اصناف و گروه های فعال در جامعه بسیار کمتر است. دلیل این مدعا را می توان در چاپ مقاله ها و پژوهش هایی دید که به هر دلیل، همزمان به چند مجله ارسال شده، تایید شده و در مواردی هم به چاپ رسیده است.
- با وجود آن که این بررسی با تنگناهای متعددی روبرو بود، اما یکی از مهم ترین آن ها که از دغدغه های اصلی محقق محسوب می شد، فقدان فرصت و امکان لازم برای بررسی تعداد مقالات بیشتر و اساسی تر بود. اما از آنجا که به کمک همکاران علمی و دانشگاهی، سعی شد مقالاتی به عنوان نمونه انتخاب شوند که بالاترین معیارهای لازم را کسب نمایند، به نظر می رسد که تنگنای عنوان شده، نتوانسته است نتایج تحقیق را تحت تاثیر قرار دهد.
- با توجه به نتایج ارائه شده در فوق، می توان پیشنهاداتی به شرح زیر را برای رفع مشکلات مربوط به چاپ و انتشارات مقالات علمی و پژوهشی ارائه نمود:

- پاسخگویی دقیق و علمی سردبیران مجلات علمی و پژوهشی در ارتباط با دلایل رد و یا پذیرش مقالات در این گونه مجلات؛
- انتخاب داوران بر اساس معیارهای واقعی و بر اساس تجربیات لازم. مشاهده شده است که برخی از مجلات به صرف اعلام آمادگی افرادی که صرفاً یک مقاله برای مجله ارسال نموده اند، آنها را به عنوان داور می پذیرند که این عمل ضمن آن که کیفیت کار را کاهش می دهد، بر بی اعتمادی افراد به مجلات می افزاید؛
- توصیه می شود که دانشجویان و محققین قبل از ارائه مقاله به نشریات، ضمن مطالعه دقیق کتب روش تحقیق معتبر در این زمینه، شیوه مقاله نویسی و پایان نامه نویسی را بیش از پیش تمرین نمایند.

منابع:

- ابراهیم زاده، ع.؛ سزایی، م. اسکندری ثانی، م. (۱۳۸۸). تحلیل و سنجش سطوح توسعه برخورداری شهری موردشناسی: شهر مشهد. فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، ۷(۹۵)، ۵۴-۲۹.
- اتسلندر، پ. (۱۳۷۵). روش های تجربی تحقیق اجتماعی. ترجمه بیژن کاظم زاده. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
- اصلانی نیا، و.؛ عباسی، ف.؛ بیگلو، م. (۱۳۸۸). تحلیل استنادی مقالات نویسندگان ایرانی در پایگاه اطلاعاتی SSCI. اطلاع شناسی، ۴(۲۵)، ۱۲۴-۱۰۸.
- آیتی، ب. (۱۳۷۳). روش تحقیق در جغرافیا. تهران: انتشارات موسسه ارشاد.
- برزگران، ح. (۱۳۷۲). کارنامه هفت ساله رشد آموزش جغرافیا. رشد آموزش جغرافیا، ۳۳، ۶۲-۵۳.
- بهرروز، ف. (۱۳۷۸). فلسفه روش شناسی تحقیق علمی در جغرافیا، تهران: دانشگاه تهران.
- پشوتنی زاده، م.؛ عصاره، ف. (۱۳۸۸). تحلیل استنادی و ترسیم نقشه تاریخ نگاشتی تولیدات علمی کشاورزی در نمایه استنادی علوم در سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۸. فصلنامه علوم و فناوری اطلاعات، ۲۳-۲۵(۱)، ۲۳-۵۲.
- پور احمد، الف؛ حبیبی، ل.؛ جعفری مهرآبادی، م. (۱۳۹۱). تحلیل نظریات فارابی و کاربرد آن در باب مشارکت شهروندی. فصلنامه باغ نظر، ۷(۲۱)، ۲۰-۱۳.

با توجه به نتایج ارائه شده در فوق، می توان پیشنهاداتی به شرح زیر را برای رفع مشکلات مربوط به چاپ و انتشارات مقالات علمی و پژوهشی ارائه نمود:

- آموزش دقیق و کامل روش تحقیق به دانشجویان و ایجاد زمینه های لازم برای تمرین و ممارست برای تدوین مقالات علمی؛
- بازنگری کتب مربوط به درس روش تحقیق در همه رشته ها و ارائه روش های دقیق تدوین و تنظیم مقالات علمی و پژوهشی؛
- انجام پژوهش های دقیق در ارتباط با مقالات منتشر شده در مجلات مختلف و تجزیه و تحلیل آنها بر اساس معیارهای پذیرفته شده از سوی محافل دانشگاهی؛
- ارائه گردش کار دقیق ارزیابی و انتخاب مقالات مختلف برای چاپ از سوی مجلات علمی و پژوهشی؛

- دانشگاه تبریز.
- ماپور، الف. (۱۳۷۵). عامل تاثیر، منافع و مضار. فصلنامه علوم، تحقیقات و فناوری، ۳(۷)، ۳۰-۱۷.
- مطیعی، ح. (۱۳۷۱). روش تحقیق در جغرافیا. مشهد: آستان قدس رضوی.
- موحد، ع؛ ایزدی، پ. (۱۳۸۹). ارزیابی کمی و کیفی مقاله های فصلنامه پژوهش های جغرافیایی طی دوره ۱۰ ساله. پژوهش های جغرافیای طبیعی، ۲۷(۷۱)، ۸۳-۹۵.
- مولازاده، م. (۱۳۷۷). درآمدی بر پژوهش های علمی در جغرافیا. اهواز: دانشگاه شهید باهنر اهواز.
- مهرشاهی، د. (۱۳۷۴). بررسی تحلیلی مقالات نشریه رشد آموزش جغرافیا، ۲۸(۷۰)، ۴۸-۴۰.
- مهرشاهی، د. (۱۳۸۲). بررسی تحلیلی پیشرفت ساختار نگارش مقالات جغرافیایی. فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، ۷(۶۸)، ۱۴۵-۱۵۱.
- نگارش، ح. یاری، ی. (۱۳۹۲). تحلیل مدیریت ریسک و بحران مخاطرات محیطی و محیط زیست استان لرستان. جغرافیا و مخاطرات محیطی، ۲(۵)، ۱۲۵-۱۰۷.
- Banks, A. C. (2017). *A Guid for Writing Research Paper*. Geoscience Australia: APA Style.
- Calfee, C. C. (2010). *APA Guide to Preparing Manuscript for Journal Publication*. Washington DC: APS.
- Dodgson, M. (2015). *The Management of Technological Innovation: An International and Strategic Approach*. Oxford: Oxford University Press.
- Gustavi, B. (2008). *How to Write and Illustrate Scientific Paper*. New York: Cambridge University Press.
- Korner, A. M. (2009). *Guide to Publishing a Scientific Paper*. New York: Rutledge.
- Paradis, J. G. (2016). *The Mite Guide to Science and Engineering Communication*. Cambridge: The MIT Press.
- Young, p. (2006). *Writing and Presenting in English: the Rosetta Science*. Amsterda: Elsevier.
- جاوری، م؛ صابریفر، . (۱۳۹۵). روش تحقیق در جغرافیا. تهران: دانشگاه پیام نور.
- حافظنیا، م. (۱۳۹۳). رویکردی جدید به تاریخ پیدایش و بنیان گذار جغرافیای سیاسی در جهان. فصلنامه بین المللی ژئوپلتیک، ۵(۳۳)، ۱-۳۶.
- حافظنیا، م. (۱۳۸۱). مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی. تهران: انتشارات سمت.
- حبیبی، غ. گروه مولفان موسسه توسعه دانش. (۱۳۸۷). مبانی نگارش علمی. تهران: موسسه توسعه دانش.
- خاصه، ع. (۱۳۸۹). وضعیت تولیدات علمی محققین ایرانی رشته انگل شناسی در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی. مجله میکروپ شناسی پزشکی ایران، ۳(۳)، ۲۳-۱۱.
- رضایی مقدم، م. (۱۳۷۴). روش تهیه پروژه جغرافیایی. رشد آموزش جغرافیا، ۵(۳۸)، ۲۷-۳۴.
- صابریفر، ر. (۱۳۹۶). مقدمه ای بر روش تحقیق در جغرافیا. چاپ ششم. همدان: نور علم.
- صابریفر، ر. (۱۳۹۲). تعیین شکاف کیفیت خدمات ارائه شده در شهرداری ها (نمونه موردی شهر مشهد)، فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، ۳۱(۱۰۳)، ۱۴۰-۱۲۷.
- علیچانی، ب. (۱۳۷۴). پژوهش میدانی در جغرافیا. تهران: پیام نور.
- غیور، ح؛ مسعودیان، الف؛ آزاد، م؛ نوری، ح. (۱۳۹۰). تحلیل زمانی و مکانی رویدادهای بارشی سواحل جنوبی خزر. فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، ۲۸(۱۰۰)، ۳۰-۱.
- فتاحی، ر؛ دانش، ف؛ سهیلی، ف. (۱۳۹۰). بررسی وضعیت جهانی تولیدات علمی دانشگاه فردوسی مشهد در سال های ۱۹۹۰-۲۰۱۰ در وبگاه علوم (Web of Science) با هدف ترسیم نقشه علم این دانشگاه. پژوهشنامه کتابداری و اطلاع رسانی، ۱(۱)، ۱۷۵-۱۹۶.
- فرج پور، ر. (۱۳۹۲). راهنمای نگارش مقالات ISI با روش APA تهران: انتشارات آذریپاد.
- فرید؛ ی. (۱۳۷۱). کاربرد جغرافیا در روش تحقیق شهر و روستا. تبریز:

Surveying and determining impressing factors in verification and publication of scientific and research articles (the published articles in geography journals)

Rostam Saberifar

Associate Prof. Payam Noor University, saberifar@yahoo.com

Abstract:

Objective: The present study aimed to indicate which components influence confirmation and publication of scientific and research papers in journals of geographic sciences. For this purpose, articles sent to these journals were investigated using eight basic criteria emphasized in research methodology books.

Methods: In this study, 370 articles from 27 scientific and research journals were selected using survey, library, and field studies after which they were analyzed by 60 experts. Collected data were analyzed using SPSS software and through different models, particularly correlation, multivariate regression, and so on.

Results: According to findings, except some rare cases, only those articles have been published which have had a suitable title, comprehensive introduction, methodology and materials matched with the type of study, and documented as well as structured results and discussion.

Conclusion: The results of the study indicated that the journals had only confirmed and published articles which had followed eight criteria of writing articles.

Keywords: scientific articles, valid journals, confirmation and publication, methodology.
